

Åpen folkekirke
aapenfolkekirke@gmail.com

Oslo, 19.11.2020

Den norske kirke
v/Kirkerådet
post.kirkeradet@kirken.no

Høring om kirkevalg – overordnede problemstillinger

Åpen folkekirke har hatt demokratiutvikling innenfor Den norske kirke som en av våre hovedsatsinger helt siden organisasjonen ble etablert i 2014. Dette har vært markert gjennom behandlingen av alle de sakene som har omhandlet kirkelig demokrati og valgordninger etter dette.

Grunnlaget for dette sterke engasjementet for kirkedemokratiet ligger i alle døpte medlemmers likeverdige rett til å påvirke utviklingen av Den norske kirke. Dåpen gir oss medansvar i kirken. Dette medansvaret har blitt institusjonalisert gjennom kirkevalget der alle medlemmer i utgangspunktet har like stor innflytelse over hvem som styrer i menighetsråd, bispedømmeråd og Kirkemøtet.

For at denne kollektive medbestemmelsen skal beholdes og videreutvikles, mener Åpen folkekirke at det er en del helt grunnleggende forutsetninger som må ligge til grunn i kirkevalgordningen:

- Valgordningen må forenkles, slik at alternativene blir synlige og tydelige.
- Valgordningen må gi innflytelse til bredden blant kirkens medlemmer.
- Valgdeltakelsen må ligge på et nivå som gir kirkevalgene god legitimitet.
- Kirkevalg må fortsatt skje samtidig med og i umiddelbar nærhet til kommune- og fylkestingsvalg.

Til den foreliggende høringen svarer Åpen folkekirke på de konkrete høringsspørsmålene i teksten nedenfor.

Kapittel 2. Modell for listevalg ved valg av leke til bispedømmeråd og Kirkemøtet

Åpen folkekirke ønsker modell B: Modell med utgangspunkt i selvstendige lister. Modell B er etter Åpen folkekirkes mening helt klart den modellen som forenkler valgordningen mest og som gir synlige og tydelige alternativ. Det vil være den ordningen som er lettest å

kommunisere til velgerne, noe som etter Åpen folkekirkes oppfatning gir et godt grunnlag for å øke valgdeltakelsen - sammen med andre tiltak som digital forhåndsstemming. Modell B løser også den store utfordringen med asymmetriske lister som ligger i modell A.

Det er viktig å understreke at modell B med selvstendige lister på ingen måte tar valget bort fra de lokale menighetene. Alle kirkemedlemmer som stemmer ved kirkevalget tilhører en lokal menighet, og det gjør også de kandidatene som stiller på selvstendige lister. Det er akkurat de samme medlemmene som stemmer ved valget til menighetsråd og bispedømmeråd/Kirkemøtet. I tillegg er det også slik at svært mange av dem som representerer selvstendige lister i bispedømmeråd og Kirkemøtet sitter i eller har vært medlemmer av lokale menighetsråd, eller som representanter i ungdomsdemokratiet. For å sikre at soknet aktivt kan bidra til å fremme gode kandidater til listene, bør det regelfestes at nomineringsgrupper kan be om innspill fra menighetene.

Åpen folkekirke vil også peke på de konklusjoner som er trukket av Kirkerådet knyttet til økonomiske og administrative konsekvenser av modell B, der det fastslås at en modell uten Nominasjonskomiteens innebærer en betydelig forenkling.

Kapittel 3 Mulighet for å supplere lister og kandidater ved valg til menighetsråd

Åpen folkekirke støtter Kirkerådets anbefaling om å velge alternativ 2 om å åpne for supplerende nominasjon uansett hvor mange kandidater det er på Nominasjonskomiteens liste. Flertallsvalg med basis i en liste er den helt dominerende alternativet ved valg til menighetsråd, og alternativ 2 er en positiv utvidelse av dagens ordning som gir en nødvendig sikkerhetsventil for personer/grupper som ikke føler at de er godt nok representert i nominasjonskomiteens opprinnelige listeforslag.

Kapittel 4 Kommunikasjon om lister og kandidater ved valg av bispedømmeråd og Kirkemøtet

Åpen folkekirke mener på prinsipielt grunnlag at det må være de enkelte nomineringsgrupper/lister sitt ansvar å synliggjøre egne kirkepolitiske standpunkter overfor kirkevelgerne. Listenes mulighet til å ta ansvar for å synliggjøre sine kirkepolitiske standpunkt, fordrer selvsagt at det stilles tilstrekkelig med økonomiske ressurser til rådighet. Samtidig er det utfordrende for grupperingene som stiller til valg å nå *alle* de stemmeberettigede medlemmene i kirken. Det taler for at kirkeorganisasjonen også bør ha et ansvar for å få informert medlemmene om kirkevalget og de ulike alternativene.

Fjorårets kirkevalg viste at informasjonen til kirkemedlemmene om listene og de ulike kandidatene var mangelfull. Dessuten har ikke alle medlemmer tilgang til internett og vi oppfordrer Kirkerådet til å vurderes hva som skal til for at alle medlemmene skal bli informert godt nok til å kunne ta et opplyst valg.

Åpen folkekirke ønsker derfor at alternativ 1 velges som modell for kommunikasjon om lister og kandidater ved valg av bispedømmeråd og Kirkemøtet. Åpen folkekirke mener at

alternativ 2 er det dårligste alternativet, siden valgrådet da får et større ansvar med å synliggjøre de ulike kandidatene og deres synspunkter. Det mener vi er listenes eget ansvar.

Kapittel 5 Tid og sted for valg

Det er et grunnprinsipp for Åpen folkekirke at kirkelige valg skal holdes samtidig med og i umiddelbar nærhet av lokalene der det offentlige valget gjennomføres. Siden tidspunktet for kirkevalget i fram til nå har vært fastsatt i Kirkeloven, vil det naturlige være å nedfelle dette i kirkeordningen. Samtidig ser Åpen folkekirke at det vil være like juridisk holdbart om bestemmelsen videreføres i kirkevalgreglene. Det vil uansett være en styrke om Kirkemøtet gjør et prinsippvedtak om dette, slik at det ikke er et spørsmål Kirkemøtet til stadighet må ta stilling til.

Kapittel 6 Personvalgeregler

Åpen folkekirke ønsker fortsatt sperregrense og stemmetillegg ved valg av menighetsråd. Ordningen med sperregrense skapte noen misforståelser valgnatten i 2019, men fordelene med en slik ordning er likevel større enn ulempene.

Åpen folkekirke ønsker at dagens ordning med stemmetillegg for lister fra nomineringsgrupper (selvstendige lister) videreføres ved valg av bispedømmeråd og Kirkemøtet. I en situasjon der Kirkemøtet eventuelt velger å videreføre Nominasjonskomiteens liste som et tillegg til selvstendige lister, kan ordningen med stemmetillegg ikke gjelde for denne lista. Åpen folkekirke ønsker fortsatt sperregrense for Nominasjonskomiteens liste.

Kapittel 7 Forhåndsstemming

Åpen folkekirke er svært positive til de skritt som nå tas for å legge til rette for digital forhåndsstemming. Vi tror at en forståelig, trygg og sikker ordning for digital forhåndsstemming vil kunne bidra til en betydelig økning i andelen kirkevelgere som forhåndsstemmer, og derigjennom også øke den totale valgdeltakelsen. Dette vil i sin tur styrke muligheten for at alle medlemmer gis reell medbestemmelse over hvem som styrer i menighetsråd, bispedømmeråd og Kirkemøtet.

Åpen folkekirke er imidlertid opptatt av at det også er godt tilrettelagt for å forhåndsstemme på tradisjonell måte. Det bør derfor fastsettes nasjonale tidspunkt for forhåndsstemming som vil gjelde som et minimumskrav, og så kan de lokale valgstyrene organisere mer forhåndsstemming enn dette. Dette korresponderer med Kirkerådets anbefaling om å velge alternativ 3.

Behov for å styrke rollen som folkevalgt

Åpen folkekirke mener det er behov for å styrke identiteten til de folkevalgte organer på alle nivåer i Den norske kirke. I samhandlingen mellom råd, tilsynstjenesten og administrasjonene ser vi et økende behov for mer ressurser til de folkevalgte.

Åpen folkekirke mener at leder av Kirkerådet skal honoreres som fulltidsverv. Det må også vurderes økt honorering til leder av Mellomkirkelig råd, leder av Samisk kirkeråd og bispedømmerådsledere. Vi mener det er behov for at det utarbeides felles instruksjoner for bispedømmerådsledere som tydeliggjør rollen som folkevalgt leder i bispedømmet. Opplæring i folkevalgtrollen må dessuten systematiseres bedre. Slik vil vi få en kirke der de folkevalgte får mulighet til å være synlige kirkeledere og følge opp de forpliktelser de har tatt på seg gjennom sine verv. Det vil styrke demokratiets plass i kirken.

Vennlig hilsen

Gard Sandaker-Nielsen
leder